

WPROWADZENIE

Jedną z najważniejszych potrzeb człowieka jest bezpieczeństwo, definiowane jako „stan niezagrożenia, spokoju”, a „egzystencja ludzka, działalność społeczna i indywidualna człowieka wiąże się nierozdzielnie z ryzykiem, które łączone jest z bezpieczeństwem”.

Na obszarach wodnych występują zagrożenia nadzwyczajne o szerszym zakresie i indywidualne wypadki utonięcia osób. Według statystyk, corocznie tonie ponad 400 tys. osób na świecie, w tym w Europie około 20 tys. osób, a z powodu epizodu tonięcia 1,3 mln osób narażonych jest na przedwczesną śmierć lub trwałe kalectwo. W Polsce w latach 1962-2003 utonęło ponad 42 tys. osób, co oznacza, że średnio każdego roku w ten sposób traciło życie prawie tysiąc osób.

W ostatnich latach zauważa się znaczący wzrost zainteresowania różnymi formami kultury fizycznej na obszarach wodnych. Bezpieczeństwo zależy od poziomu egzystencji, działalności indywidualnej człowieka i wiąże się nierozdzielnie z ryzykiem, które łączone jest z niebezpieczeństwem.

Starożytnych czasów sięgają wzmianki o ratowaniu życia. Zapisu o sztucznym oddychaniu dokonano około 586 r. p.n.e. w Starym Testamencie, gdzie są opisane dwa przypadki zabiegu ożywiania: „... I podniósł się i legł na dziecku, i ułożył swe usta na jego ustach, swoje oczy na jego oczach, a swoje dłonie na jego dłoniach i wyciągnął się na dziecku, a ciało dziecka stało się ciepłe i dziecko ziewnęło razy siedem i otworzyło oczy”.

Zainteresowanie nauką pływania i ratownictwem wodnym miało miejsce w epoce Odrodzenia, systematycznie narastając doprowadziło w XVIII wieku w Europie do powstania wielu towarzystw działających w zakresie ratowania tonących. Pierwsze *Towarzystwo Ratowania Ludzi Utopionych* (Matschappy Tot Redding von Drenkelingen zu Amsterdam) powstało w 1767 roku w Amsterdamie.

W 1908 roku w Berlinie odbył się pierwszy międzynarodowy kongres ratownictwa, a w 1910 roku powołano Międzynarodową Federację Ratownictwa Wodnego (Federation Internationale de Sauvetage Aquatique – FIS).

W 1993 roku w Leven (Belgia) odbył się Kongres zjednoczeniowy FIS i World Life Saving, w wyniku którego powstała Międzynarodowa Organizacja Ratowania Życia (International Life Saving Federation) – niepolityczna i niedochodowa federacja, zrzeszająca narodowe stowarzyszenia, do których należy około 25 mln ratowników wodnych na całym świecie, działająca w zakresie zapobiegania utonięciom i rozwoju sportu ratowniczego.

International Life Saving Federation of Europe (ILSE) jest europejskim Oddziałem Regionalnym ILS, który powstał we wrześniu 1994 roku, zrzeszającym i reprezentującym interesy narodowych organizacji ratowniczych z 5 mln ratowników wodnych, działających na rzecz bezpieczeństwa na wodach w Europie.

Najstarszy znaleziony zapis źródłowy o zorganizowanej formie ratownictwa wodnego na ziemiach polskich pochodzi z 1604 roku. Wówczas w Sandomierzu zakonnicy mieli za zadanie między innymi niesienie pomocy ofiarom Wisły. W 1898 roku powstał Okręg Kaliski Carskiego Rosyjskiego Towarzystwa Ratowania Tonących (Imperatorskoje Rossijskoje Obszczestwo Spasania na Wadach) w Petersburgu, pomijając słowa „carskie” i „rosyjskie” powszechnie posługiwano się nazwą *Kaliskie Towarzystwo Ratowania Tonących*.

W 1927 roku w Polskim Związku Pływackim utworzona została Komisja do spraw Ratownictwa Wodnego, a Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe powstało w 1962 roku jako specjalistyczne stowarzyszenie o zasięgu ogólnokrajowym, działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Celem WOPR jest organizowanie pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub narażone są na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na wodach. WOPR był członkiem FIS, a obecnie ponad 75,5 tys. członków WOPR znajduje swoje miejsce w ILS Federation.

Podczas obchodów XXXX-lecia WOPR Wiceprezydent ILS Federation, Prezydent ILS Federation of Europe dr Klaus Wilkens w 2002 roku postawił zadanie: „zmniejszyć w następnych 20-tu latach o połowę liczbę osób tonących w Europie”, a w 2005 roku, wówczas Przewodniczący Komisji Sportu ILSE, dr Detlev Mohr stwierdził, że w celu poprawy efektywności działania WOPR powinno:

- stworzyć możliwość do realizacji strategię ciągłego zmniejszania wskaźników utonięć na polskich wodach śródlądowych i morskich wodach przybrzeżnych;
- stworzyć i dokonywać ciągłej ewaluacji planów szkoleń ratowniczych i działań organizacyjnych zgodnych z istniejącymi w najlepszych organizacjach ILS;
- stworzyć narodowe lobby na rzecz walki z wypadkami utonięć;
- wykreować kampanie popularyzujące ratownictwo wodne w Telewizji Polskiej i innych środkach masowego przekazu;
- zwiększyć liczbę członków i ratowników;
- skuteczniej wykorzystać integracyjne oddziaływanie imprez sportowych (np. Mistrzostw Europy w Ratownictwie Wodnym) na przyciągnięcie uzdolnionej i oddanej młodzieży;
- ściślej współpracować z innymi organizacjami sportów wodnych.

Aby być nowoczesnym stowarzyszeniem ratowników wodnych, osiągać cele i efektywnie realizować zadania, WOPR standaryzuje działalność w zakresie ratownictwa, zarządzania, edukacji i sportu – według opinii dr K. Wilkensa wyrażonej w 2010 roku podczas pobytu w Polsce – zgodnie z kierunkami wytyczanymi przez ILS Federation oraz współpracuje z różnymi podmiotami, w tym z administracją publiczną, szkołami i uczelniami, odpowiedzialnymi i zainteresowanymi bezpieczeństwem na obszarach wodnych.

Życzę wszystkim uczestnikom Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Stan, perspektywy i rozwój ratownictwa, kultury fizycznej i sportu w XXI wieku” realizacji zamierzonych celów naukowych i wielkiej przygody intelektualnej.

Prezes WOPR Jerzy Telak